

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in oskerbuje razpošiljanje založništvo.

List 5.

V Ljubljani, 1. marca 1874.

Tečaj XIV.

Š o l a.

III.

Metodike ne spisujem, tedaj tudi obširno ne pišem o tem, kar se podučuje v ljudski šoli in kako se to speljuje, poudarjam pa posamezne točke, ki se mi zde prav važne pri poduku in odgoji.

Učenik naj podučuje ves razred! Pa čemu govorimo o tem? Ali ne pride vsak otrok v šolo zato, da ga podučujemo, ali ne pričakuje sleherni, da bomo zanj skerbili? A vendar je nevarnost velika, da učitelji drugače ravnamo, ako namreč sprašujemo le tiste, ki so nam blizu, daljne pa preziramo, ako vprašujemo posamezne in ne gledamo na to, kar drugi tačas uganjajo, ako poslednjič sprašujemo le tiste, ki dobro odgovarjajo, slabe pa zanemarjamo. Da to ni pravo, lahko vidimo, poglejmo, kako se bomo tega ognili?

Poglavitno je to, da je učenik v šoli na takem kraji, kjer vse pregleda, in kjer ga tudi vsi učenci vidijo. Z lepo naj se ne umakne iz svojega stališča. Slabo navado ima, kdor med naukom po šoli gor in dol dirja, kakor Avgust, ki je obžaloval svojo na Nemškem zgubljeno vojno. Da so učenci mirni in v duhu zbrani, morajo viditi pred sabo učitelja mirnega in stalnega; njih oči naj se obračajo v učenika; naj se ne začne podučevati prej, dokler niso učenik in učenci oko v oko. Le tako je mogoče vladati z očesom večje število, in ubraniti, da učenik ne govori gluhim. Marsikje bi bilo lahko drugače, ko bi precej od začetka podučevanja bili učitelj in učenci v takem položaji.

Vprašanje, katero se stavi med naukom, velja vsemu razredu. Za

odgovor se navadno oglasi več otrok in učenik hipoma lahko spozna, kateri otroci so pazili, kateri ne, pa tudi ali je prav vprašal ali ne? Ako nij odgovora, bilo je vprašanje ali pretežko, nerazločno postavljeno, ali pa otroci niso pazili. Ako se nij prav vprašalo, ponavlja se vprašanje, in učenec, ki ima odgovoriti, pokliče se po imenu. Ako je odgovoril napačno, vzdignejo drugi perste, kazajé s tem, da vedó drugače odgovoriti. Kaj ne, da tako postopanje dramí učence? A tudi to ima svoje meje, katerih ne gre prestopati, ako se oziramo na slabije, in tudi nje hočemo kaj naučiti. To ravnanje je že samo na sebi tako, ka se vidi, da ogovarjajo le živejši in zmožnejši učenci. Ko bi se to zmirom dovolilo, bilo bi napačno v isti meri, v kateri bi bilo krivično slabejšim učencem. Za poduk bi bilo napačno, ker bi učitelj, ko bi se ravnal le po odgovorih boljših učencev, prehitro postopal in naprej hitel, ne ozirajé se na to, ako večina teh, katere podučuje, nauk tudi razumeva. Krivica pa bi se godila slabejšim učencem, ker tudi ti imajo pravico tirjati, da se učenik ozira na nje. Treba je tukaj opomniti, da je učiteljeva dolžnost, ka posebno skerbi za slabejše učence, t. j. take, ki ne odgovarjajo ali iz slabosti ali iz zanikernosti, te mora priganjati in tako rekoč s silo učiti, bodisi s krotko in ljubeznjivo ali pa tudi z ostro besedo. Ako to pridne nekoliko zadržuje v napredku, ne smemo nikdar prezreti, ka varno hodi, kdor počasi hodi, in ka se učenci v potrpežljivosti in ljubezni vadijo, ko zmožnejši učenci zarad slabejših bolj zmerno postopajo. Sebi, ki podučujemo, pripravimo z ljudomilim in sočutnim ravnanjem do slabejših veselje nad vse veliko. Bodimo odkritoserčni, pa spoznajmo, ka so pri najboljših učencih naše zasluge kaj male. Njihovi izverstni dušni darovi, skerbna domača odgoja, temeljito pripravljanje za šolski nauk je pripomoglo k njihovem napredku gotovo toliko, kolikor naše prizadevanje. Ako smo pa tako srečni, da pomagamo k duševni omiki otroku, ki je slabo obdarovan, doma zanemarjen ali še celo psovan in je njegov duh ves omračen, je to gotovo veliko ceniti in vredno našega prizadevanja. Kaj boljšega od tega pa more storiti tudi kerščanski učitelj?

O spisji.

Za spiske vaje v ljudski šoli je bolje, ako izvoli učitelj bolj lahke, pa manj težke naloge, kajti pri vajah te verste ne gre za to, da bi se misel še le iskala, ampak da se pravilno vversti in pismeno prav izrazi. Ako učitelj zahteva pretežke naloge, zgubé otroci veselje do dela, to pa napredovanje šila zadržuje in škoduje učitelju in učencem.

Ker je pa neogiblivo potrebno, da imajo učenci veselje do reči, katero izdeljujejo, potem je zelo važno to vprašanje, kaj mika in vabi